

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban évről-évre:
 Egész évre — 16 kon.
 Negyedévre — 4 c
 Kilyben háború kezdve:
 Egész évre — 20 kon.
 Negyedévre — 5 c
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kon.
 Negyedévre — 6 c

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 ünnep utáni napok kivételével

Beosztás: 6 kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczka-utca 3.

A szerkesztőség kizárólag visszajáró
 vagy megvásárolt nem vállalkozik.

Hirdetések és hirdetések a
 kiadóhivatalban intézendők.

Magyar német ára 3 fillér.

NAGYVÁRAD, márcz. 9.

I z g a l o m.

Vannak kérdések, a melyek a legjamborabb kedélyeket is izgalomba hozzák, és vannak kedélyek, melyek a legjamborabb kérdésből is tudnak izgatást csinálni.

Annaira megszoktuk már a napisajtó és politikusok izgatását, hogy egyáltalán, kezdő újságot és érettségiző ifjakon kívül sem nem döbben, sem nem lelkesül rajta senki.

Baj azonban, ha az izgatást kritikátlan tömeg közé viszik. Az utca nem parlament, az ablak beverés nem tárgyalás és a rendőri »belélovaglás« nem határozat.

Az utcára csak akkor megy kereskedni a politikus, ha barrikádokra van szükség, ha nem az a célja, akkor nem politikus, csak utcahős.

Még egy lehetőség van, a mikor komoly emberek forradalmi cél nélkül is az utcára mennek szerepelni, ha óriási tömeggel akarnak ünnepelni, vagy a beállott tüntetést személyes tekintélyükkel akarják tisztességes mederbe szorítani.

Mondjuk, hogy a legutóbbi okból vettek részt a képviselők a vasárnapi tüntetésben. Akkor is félreismerték a helyzetet s a tüntetés mint ilyen nem sikerült, de elfajult alaposan.

Nem szabad polgárok tüntetésénél a munkásokat ignorálni. Meg kell hallgatni őket s ha nem fogadhatók el kívánságaik, melyekhez az együtt működést kötik, úgy előre alaposan tessék leszámolni velük. Az ignorálás megbosszulja magát.

A mint a tudósításokból láthatjuk, a polgárság tüntetése nem volt az az impozáns, komoly, mély benyomást keltő, a milyennek lennie kellene, ha már egyszer az utcára megy mutatni érzelmeit.

A katonai javaslatok tárgyalásának megállítására nem volt előnyös hatása ez a gyengén sikerült tüntetés.

Tüntetés a katonai javaslatok ellen.

A függetlenségi párt által hetekig tartott lázas készülődéseknek nem volt meg a várt eredménye. A vasárnap összehítt tiltakozó népgyűlés elmaradt. A szocialista munkásság még a gyűlés előtt oly nagy tömegben szállotta meg a parlamenti palota előtt levő teret, hogy a népgyűlés összehívói az egyetemi ifjúsággal elvonultak. De megtartották a tiltakozó körmenetet, amely sajnos, nem mult ol komolyabb incidensek nélkül.

Egy óra után kezdett gyülekezni egy kisebb csoport a nagy térségen nemzeti zászlók alatt. Itt voltak *Holló Lajos* és *Lovász Marton* országgyűlési képviselők és az öreg *Lakatos*

Miklós várva nagy csendben a főváros polgárságát.

Annál mozgalmasabb élet volt a szomszédos Szabadság-téren, ahol a szocializmus párt gyülekezett. Itt egy órákor már több ezer ember volt együtt. Alig telt bele egy negyedóra, a kis függetlenségi tábor mint erős vasgyűrű övezte körül a szocialisták fegyelmzett, óriás tábora.

Az idő egyre mult, de a függetlenségi tábor nem gyarapodott. Két órára járt az idő mikor az emelvény gyanánt szolgáló asztal körül felharsant a Kossuth-nóta, de ugyanekkor a huszezer szocialista rázendített a munkásmarseillesre, ott *Bokányi* és *Groszmann* szocialista vezérek az asztalhoz jutottak, körülvéve kíséreiük által, s *Groszmann Miksa* csakhamar az asztal tetején termelt, hogy beszéljen. Lett erre nagy kavargás az asztal körül. A függetlenségi kis csapata az asztalon álló *Groszmann* felé rohant, hogy leránták az emelvényről, de a szocialisták nem hagyták a vezérüket, körülvették, s közelébe se eresztették az ellenpártiakat; *Holló Lajos* ekkor már belátta azt, hogy a népgyűlés rájuk nézve nem végződhetik az óhajtott eredménnyel, kiadta azt a jelszót, hogy *meg kell kezdeni a tüntető körmenetet*. A szocialisták — urai lévén a helyzetnek, ott maradtak a parlament előtti téren, s az ellenpárt elvonulása után megakarták tartani a népgyűlést; azonban *Gyalokay* rendőrtanácsos kijelentette előttük, hogy ezt nem engedi meg, mire a szocialista tábor elvonult a térről.

Amíg ezek történtek a parlament előtti téren, azalatt *Holló Lajos* kis tábora — mintegy 3—400 ember — bevonult az Alkotmány-utcába, s ott készülődött a tüntető körmenethez.

Bent az Alkotmány-utcában ezalatt *Holló Lajos*, *Lakatos Miklós*, *Barabás Béla* és *Hofmann Ottó* egyetemi hallgató beszéltek egy kocsiról a néphez, s beszédjeik alatt megérkezett az egyetemi hallgatók tábora, mintegy 6—800 ember, továbbá az asztaltársaságok csapatai, zászlók alatt, s ezekkel a későn érkező csapatokkal megerősödve — megindult a menet.

Nyolcz lovasrendőr nyitotta meg a menetet, s utána haladt két kocs. Az egyikben *Tóth Lajos* kerületi kapitány, s *Palágyi* rendőrfelügyelő ültek, akik a menetre felügyeltek, a másikban pedig *Lakatos Miklós* ült.

Ez negyed háromkor indult meg a menet az Alkotmány-utcából s ekkor körülbelül 1000—1500 emberből állott. Már a Váci-köruton s az *Andrássy*-uton azonban nagyon megsaporodott, mert az utca népe nagy tömegben csatlakozott hozzá s az *Andrássy*-uton, amint a *Teréz-körutra* bekanyarodott, már mintegy 5—6000-re szaporodott.

Az *Andrássy*-uton, a *Teréz-* és *Erzsébet-körutakon* nem történt semmi komolyabb esemény.

A *Kossuth Lajos*-utcában az Országos Kaszinó erkélyén ülő *Gulner* államtitkárt abczugolták meg erősen, majd a Nemzeti Kaszinó előtt harsant fel újra az abczug, amelynek ab-

lakából gróf *Andrássy* Tivadar, gróf *Andrássy* Gyula, *Meszlény Pál*, gróf *Széchenyi* Imre, báró *Dániel Tibor*, gróf *Bánffy* Miklós nézték a menetet. Kijutott az abczugoláshól a Kigyó-téren a király palotájának is.

Az első ablakbeverés a Klotild-palotánál történt. Ennek két elsőemeleti nagy üvegablakát zúzták be kövekkel a suhanczok, akik ettől fogva szinte sportszerűleg tették az ablakok és kirakatok beverését. A Városház-téren s a szűk *Kötő-utcán* áthaladva s több ablakot bezuzva a *Petőfi-térre* ért a menet, ahol a szobor körül olyan életveszedelmes tolongás támadt, hogy az oldalbordák csak úgy ropogtak. A *Ferencz József-rakpart* és *Petőfi-tér* sarkán lévő *Kreisz* kávéháznak 6 ablakát, a *tözsdepalotának* 13 földszinti és 5 elsőemeleti ablakát zúzták be részint zászlórudakkal, részint kövekkel s az ekkor már veszedelmes rombolásról a hátulhaladó *Naszády* rendőrfogalmazó külön futár által értesítette a főkapitányságot.

Igy ért a menet a *Lloyd-éptület* elé. A szabadelvűpárt helyiségeinek a *Dunára* néző ablakaiból több szabadelvűpárti képviselő nézte a menetet. Amde egyszerre csak úgy röpködtek a kódarabok az ablakokra, amelyek csörömpölve hullottak alá. *Tóth* Lajos kapitány fel akarta oszlatni a menetet; de mégis meggondolta a dolgot, s csak egy lovasrohammal tisztította meg a romboló elemektől a teret. Ezalatt a főkapitányságtól megérkezett három szakasz lovas és négy szakasz gyalogos rendőr, s ezeknek felügyelete alatt haladt tovább a menet — most már tartózkodva az ablakveréstől — tovább a *Dunaparton* a *Szabadság-térre*, ahol *Holló Lajos* újabb beszédében hívta fel őket a szétoszlásra.

A komolyabb elemek meg is fogadták ezeket az intő szavakat, de ekkor már tulsúlyban volt az utca népe, amelynek egy nagyobb csapata a *Honvéd-utca* felé tartott, s a *Honvéd-utca* és *Szabadság-tér* sarkán lévő üres telekre vonult, ahonnan valóságos közáporit indított a lovasrendőrök felé, akik többször imélt rohammal tudták csak szétkergetni a tömeget. Ezalatt a *Szabadság-tér* mellékutcaiban, s magán a *Szabadság-téren* is apróbb csapatok verődtek össze, amelyek kövekkel dobálták a rendőröket. Jó órába került, amíg a rendőrség ezeket a rendetlenkedő csapatokat szét tudta verni.

Egy ilyen kisebb csoport a *Desseffy*-utcában megtámadott két uriembert — detektiveknek nézve őket — s mindkettőt alaposan elverte, úgy hogy a rendőrség is csak ügygye-bajjal tudta kiszabadítani őket. Ez a csoport különben a *Váci-köruton* egy villamoskocsi ablakait is bezuzta, s a *Desseffy-utcában* pedis alig hagyott ép ablakot. Egy csoport az *Andrássy-utig* elportyázott, s ott is sok dolgot adott a rendőrségnek, s egy másikat pedig csak a *József-köruton* tudott szétugrasztani egy szakasz lovasrendőr.

Ugy fél nyolcz óra tájban csendesedett csak le egészen az utca, s ekkor térhetett csak pihenőre a rendőrség.

Elnök 10 perc szünetet ad.

Szünet.

Szünet után
Pap Elek folytatja beszédét.

Dilettáns theologus.

Nincs olyan nagy fa, melybe belé ne vágná a fejszéjét igazi nagyváradi ember.

Itt nem törődünk holmi apró, házi dolgokkal, itt minden héten legalább egyszer megmentik a hazát, tönkre silányítják a pápista egyházat, agyon ütik az egész reakciót, megszüntetik a párbajt, sommásan elintézik az egész tizparancsolatot. Az elsővel nem törődnek, itt isten az »En« és mindenható csak a mindenáron való érvényesülni akarás. A negyediket tótágast állítják: »Szülő, tiszteld a te kedves porontyodat, hogy hosszú életű lehess a földön, különben fejbe üt a drága gyermek« és bizony mondjuk, hogy a fiskálisok kimosdatják s az esküdttszék felmenti őt, mi szintén nagyváradi uttörés e téren. A harmadik parancsot leintették, mire az ünnepe? No ha szombaton van, úgy törhető, legalább e napot még soha semmiféle váradi nagyság piszkálni nem merte.

Most dr. Berkovits Ferencz a második parancsot appellálja. Jaj! annak, ami fiskális kézre kerül.

Igy okoskodik: Undok dolog Istenkáromlást hallani — hát segíteni kell rajta — ne tanítsák Istentisztelekre az embert, akkor nem fog káromkodni se. (Szabadság 55. sz.)

Tisztelt ügyvéd ur! Higyje el, hogy nem a II. parancs szorul reformra, hanem az ön logikája, amely igen igen sántít.

Rut a hazaárulás, hát ne tanítsuk a haza szeretetet, rut dolog, ha az ügyvéd cserben hagyja ügyfelét, hát ne tanítsák a jogot, rut dolog a tudatlanság, hát ne tanítsanak tudományt stb.

Különben ha doktor ur meghallgatta részeg napzamosok le nem irható káromkodásait, melyektől meg nem tagadhatja »az eredetiséget és a gondolatok erejét«, ezzel demonstrálta, hogy jó gyomra van, sőt egyebet is.

De hát kérem, ön ha jól tudom, nem szokta imádkozni a Miatyánkot, nem csoda hát, ha nem ért hozzá.

Jön új váz. Ott áll, fölemelt fejével.
»Holtak bírja, én voltam a kétely.
En uszítottam véreibeimet
Megtépni az oltárt meg a hitet.
S még mielőtt lelkem az Ur elébe
Végső ítéletét hallgatni lépe,
Te voltál első bírám . . . Nem emlékszel?
Ott álltál pallosodnak lánglével.
Már nem tudod, mi szörnyűt cselekedtem?
Mosolyg az angyal és szól: »Elfeledek.«

»A pontifex hatalma volt kezemben.
Egymagam álltam egy világgal szemben.
Kezemből villámként sujtott az átok,
Megrendítve a hívő nagy világot,
Csak magam álltam fent, a többi mind lent . . .
Es Rafael mond: »Elfeledek miadent.«

S mozdul a holt. »A kik most meggyászolnak,
Tajtékozó szájjal megátkoznak holnap,
Mivel a népnek lángostora voltam.
Hiába siratom, bánom most holtam.
Testvérek voltunk én s a bűn, mi ketten.«
S utána sug az angyal: »Elfeledek . . .«

A sorban végső, mélyen meghajolva
Kopottan, koronálan jó egy szolgáló
Hű embere a holt hatalmasoknak.
»En letöröltem égő könyjét soknak,

Én se értek a rituális törvényekhez, tehát nem írok cikket róluk.

Nem jobb volna ha megmaradnánk a saját territóriumunkon?

En nem irigylem az önét s gondolom, ön is jól érzi magát a sajátján.

Elénk képet festett benyomásairól doktor ur, de hát sokszor megesik az, hogy nagyobb képpel festenek, mint amilyen nagy képet festenek. P—y.

A Biharmegyei Nőegylet hangversenye.

Ritkán látni együtt akkora és olyan előkelő közönséget, mint a melyet vasárnap este a Kereskedelmi Csarnokban láttunk a Biharmegyei és Nagyváradi Nőegylet hangversenyén.

A nagyváradi közönség régóta híres zene- és egyáltalában műpártolásáról, de ez a műpártolás régen hozott össze akkora közönséget, mint vasárnap.

S a hangverseny teljesen megérdemelte ezt az impozáns pártolást. Valamennyi pontja a művészet magasabb régióiba emelte az ember lelkét, a mely élvezetért igazán elenyésző csekély elismerés volt a közreműködőknek a minden szám után viharzó taps, ujrázás, s a virág, melylyel az est csillagait: *Szojer* Ilonkát, *Geyer* Stefikét és *Váradi* Arankát a rendezőség meglepte.

Kevéssel 8 óra után az óriási közönség elhelyezkedett, elnémult a zaj s kezdetét vette a hangverseny.

Elsőnek *Váradi* Antal pályakoszos költő lépett a pódiumra és »Két koponya« című bölcselkedő költeményét olvasta fel, nagy hatást kelteve az előadó kellemes, gyönyörű organuma s az előadás művészi tökélye.

A hangverseny második pontja *Geyer* Stefike hegedűjátéka volt, ki *Dienzl* Oszkár zongorakisérére mellett Goldmark hangversenyét játszotta végig. A bájos megjelenésű, gyönyörű szép fiatal művészeányka ezenkívül még kétszer szerepelt a műsorban, Hubay Mazurkájával s végül Herzfeld »Magyar tánc«-ának előadásával. Mikor a kis *Geyer* Stefike varázshegedűjét megszólaltatta, az érdeklődés egyszerre elragadtatássá változott.

Igazán nem tudjuk, mit csodáljunk inkább a bámulatos nagy művészi technikát, vagy ab-

ból a száraz fából előcsalt hangoknak kristálytisztaságát? Nincs a hegedűművészetnek az a fogása, amelyet elő ne vett volna. A szilaj futamok, a finom üveghangok (flageolettok), staccatok és spiccatok lágy dallamokba olvadva, ragadták bámulatra a közönséget, mely a csodás művészettel előadott számokat riadó tapsokkal fogadta.

Bőven jutott ki az elismerésből *Geyer* Stefike zongorakiséréjének *Dienzl* Oszkárnak is, ki méltó partnere volt *Geyer* Stefikének. Nemkülönben nagy tehetségre és művészetre vallott solo zongorajátéka, előadva saját szerzeményű »Szökőkút« darabját s Szegő »Magyar rhapsodiáját«.

A műsor harmadik pontjaként *Szojer* Ilonka, az Operaház művésznője énekelte a »Sevillai borbély« opera nagy áriáját s a Bajazókból a madárdalt, később pedig a »Királymonda« operából egy áriát. Az elbájoló babarcu, göndör aranyhajú művésznő nagyterjedelmű hatalmas erejű soprán hangja, mesteri technikai tudása egyaránt érvényre jutottak előadott számaiban, melyeknek mindegyikét meg kellett ujrázni, s egy magyar dallal s a Böregér egy kupléjával pótolni.

Váradi Aranka, a szini akadémia végzett növendéke, a mennyire elragadta szombaton este a közönséget a színházban kedves s vonzó egyéniségével, épp oly mély hatást keltett a hangversenyen is szavallatával. Atyjának, *Váradi* Antalnak »Melyiket«, Kisfaludy »Bánkódó férj« és *Béranger* »Vólnék én kis madár« című költeményét szavallta el az ő kellemes organumával.

A hangverseny fél 11 órakor ért véget.

A Biharmegyei nőegylet igazán nagy hálára kötelezte le Nagyvárad művészetért rajongó közönségét a nyújtott élvezetért.

Különös elismerés illeti báró *Gerliczy* Félixné nőegyleti elnököt, kinek nevéhez fűződik a nagy sikerű hangverseny minden mozzanata. Epp ezért őszinte sajnálattal nélkülöztük a hangversenyen a bárónő jelenlétét, kit betegsége gátolt a megjelenésben.

UJDONSAGOK.

A polgárság ünnepe márczius 15-én.

Már említettük, hogy a jogakadémia, a középiskolák, elemi iskolák megünneplik a szabadság hajnalának emlékét.

A nagyváradi 48-as függetlenségi párt elnöksége már megindította a mozgalmat, hogy Nagyvárad polgársága pártkülönbség nélkül megünnepelje márczius 15-ét s az ünnepélyen dr. *Barabás* Béla, városunk országgyűlési képviselője is jelen lesz.

A függetlenségi párt választmánya *Szokolj* Tamás elnöklete alatt vasárnap délelőtt 11 órakor rendkívül népes választmányi gyűlést tartott, melyen az ünnepség programjának részleteit beszélték meg.

Elhatározottat, hogy *Hlatky* Endrét, a szabadelvűpárt elnökét felkérjük, miszerint az ünnepségen a szabadelvűpárt is vegyen részt, hogy az valóban az egész város polgárságának ünnepe legyen.

Elhatározottat továbbá, hogy az ünnep délután 4—5 óra között lesz a Szt. László-téren a szobor előtt. Az ünnepi beszéd tartására dr. *Barabás* Bélát, városunk országgyűlési képviselőjét kéri fel, egy hazafias költemény elszavallására pedig *Szarvasi* Somát, a szintársult

S fölemelvén, kik könyörögni jönnek,
Kenyeret adtam én az éhezőknek.
Megcsókoltam az árvát s a ki sirt,
Adtam nehéz bűjára balzsamirt.
Es sok sebet begyógyított kezem.«

Es Rafael mond rá: »Emlékezem.«

A szerzetes fölkel gyászszámolyáru
S a lángpallósu angyal elé járul,
A kinek márvány-arcza mosolyog.
»Hát nem a bűn az, a mely élni fog?
Nem az erőszak tulkapása, vétke,
Önkénye? — Mind eloszlik pusztá légbé.
S begyógyul a seb, örök irtalom
Hajt olajját a sirhalmokon . . .«

Es Rafael mond: »Halandó a vétek,
Sötét árnyéka Isten szellemének
S kiálszik, mint a mécs a zivatarban.
Örök csak egy: az égi jóság . . .«

S a záruló sírok ércszája karban
Felel: »A jó az örökkévalóság . . .«

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, márcz. 9.

Elnök: *Apponyi* Albert gróf.

Az irományok előterjesztése előtt szomorú jelentést tesz a Háznak. Bejelenti *Bitó* Istvának halálát, ki Magyarországnak egykori miniszterelnöke volt. Kegyeletes szavakkal paréntálja el a nagyevű halottat s emlékéit a Ház jegyzőkönyvében örökíti meg.

Bemutatja *Györffy* Gyula és *Nemes* Zsigmond megbízó levelét, a Kolozsvárott tartott népgyűlésnek — *Barta* Ödön és *Szolnok* tartott népgyűlésnek — *Tóth* János képviselő által benyújtott feliratokat a katonai javaslatok ellen. (Eljenzés a szélsőbalon.)

Zichy—Vészi affaire.

Zichy Jenő gróf szólal fel személyes kérdésben. Agyából kelt fel orvosi tilalom daczára, hogy megvédhesse becsületét. (Halljuk! az ellenzéken.) Egy kollegája, sajnos, hogy így kell czimezze, nem átalotta a »Budapesti Naplóban« egy pamflet szerű cikket írni rólam, amely elejétől végig telivér valótlanságot tartalmaz. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.)

Rakovszky István: Szokás szerint!

Zichy Jenő gróf: E cikk nemcsak az igazsággal, de a tisztesség fogalmával sem egyestelhető össze. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) A politikában lehetnek ellenvélemények, kiélesedő ellentétek, de a tisztesség fogalmát szem elől téveszteni nem szabad. Különben az a piszok, az a sár magára az illetőre esik vissza. (Ugy van! a balon.)

Rakovszky István: Dupla játékot játszanak itt. Vészi újságíró és politikus!

Zichy Jenő gróf: Nem akarja kritika alá venni a cikket, mert nem akar imparlamentaris kifejezést használni.

Kubik Béla: Nem is érdemli meg!

Rakovszky István: Nem bizony, amugy is ösmerik!

Zichy Jenő gróf: Kijelenti, hogy ő az egész tüntetésbe be nem folyt. Ha szavát adja reá, akkor az uraknak azt el kell hinniek. (Zajos helyeslés a balon.) Politikai álláspontjáról is nyilatkozik röviden. Attól az urtól nem fog sem tisztességet, sem hazafiságot, sem pedig apostoli királyunkhoz való hűséget tanulni. (Helyeslés a balon.)

Rakovszky István: Tolakodó!

Zichy Jenő gróf: Az apostoli királyhoz való hűség volt élete politikájának vezérszálja mindig, csak hogy ő az apostoli királyt soha sem tette osztrák császárrá. (Elénk helyeslés balról). Es ha azokkal szemben, akik odafenn

alázkodva ezt itt is akarják prejudikálni, az ő felfogása más nem lehet, mint az, hogy nemzetet és koronát, ezt a két fogalmat egy fogalomnak képzeli, — aki az egyiknek árt, az a másik ellen is vét. Es az a kérdés, hogy az utczára ment a mozgalom, nem helyes, mert az egész országban gyökeret vert már a törvényjavaslat ellen, melyet idehoztak. (Elénk helyeslés a szélsőbalon). A nemzet átlátta a mi igazságunkat és mi jogosítva vagyunk arra, hogy megakadályozzuk, hogy itt hamis kártyákkal játszanak. (Viharos zaj a jobboldalon. Felkiáltások: Eláll! Rendre! Rendre! Zajos éljenzés a szélsőbalon. Felkiáltások: Hiszen igaza van! Szűnni nem akaró láрма. Elnök hosszan csenget).

Elnök: Figyelmezteti szónokot, hogy e kifejezés imparlamentaris.

Zichy Jenő gróf: Ha a kiosztásnál játék közben különböző más kártyákat kevernek bele, azt közönségesen így szokták nevezni. (Nagy mozgás jobbfelől.)

Szell Kálmán: Nem osztott bele senki semmit! (Hos zas zaj jobbról. Elnök csenget).

Nessi Pál: Megmondták választóiknak, hogy ilyen javaslattal jönnek ide?

Rakovszky István: Vészinek szabad itt meggyanusítani?

Szöcs Pál: Ha Vészt megleckéztetik, más se beszéljen ilyen hangon.

Rakovszky: De Vészi nem dezavualt önök közül senkit.

Szöcs Pál: Ha valaki leckéztet, ne beszéljen ilyen hangon.

Farkas Abris: Ha a gróf ur megköveteli, hogy tiszteletben tartsák meggyőződését, tisztelje másokét is, mert másnak is van meggyőződése. (Igaz! Ugy van! jobbról. Ellentmondások a szélsőbalról).

Kubik: Nem tapasztaljuk!

Lengyel Zoltán: Sohasem volt meggyőződésük!

Molnár Akos: Napraforgók. (Zaj).

Elnök: Csendet kér.

Kubik Béla: Ők provokálnak.

Zichy Jenő gróf: Oszlassák fel az országgyűlést, menjenek ezzel a programmal a választók elé. (Elénk helyeslés a néppárton és szélsőbalon.)

Rakovszky István: De nem merik!

Zichy Jenő gróf: Es ha újra megválasztják önöket többségben, akkor meg fogok hajolni. Addig pedig az én politikámat fogom folytatni. (Hosszantartó helyeslés a balon és szélsőbalon.)

A haragos Szell.

Szell Kálmán miniszterelnök: Nekem ahoz, ami végett most gróf *Zichy* felszólalt, t. i. közte és Vészi lapszerkesztő közti differenciákhoz semmi közöm. (Zajos helyeslés a jobboldalon. Nagy zaj és mozgás a néppárton és szélső-

balon.) De ahhoz közöm van, (Nagy zaj a szélsőbalon. Halljuk! Halljuk! jobbról.) ha a képviselő ur jónak találja akkor, amikor az ő ügyét védelmezi, egyuttal ellenem fordulni és engem és ezt a többséget megsérteni azzal, hogy mi hamis játékot játszunk. (Elénk helyeslés jobbról. Zajos felkiáltások a szélsőbalon: Igaza volt!) Ezt én egyenesen visszautasítom, (Zajos helyeslés jobbról.) visszautasítom egész határozottsággal és jogom van visszautasítani. (Hosszas helyeslés jobbról. Nagy zaj a szélsőbalon.) En 35 év óta folytatom a politikát ebben a Házban megszakítás nélkül, mindig egy helyen ültem, egy irányt követtem, egy elvet vallottam. (Hosszantartó élénk helyeslés jobbról.) En leckét a t. képviselő urtól és senkitől a politikai consequentiára és a tiszta játékra el nem fogadok. (Helyeslés jobbról.) En a programomban kijelentettem azt — a trónbeszédben is benne volt, hogy ennek az országnak védereje erősítéséről — mert saját erejében fekszik a garancia — gondoskodni kell. (Ugy van! jobbról.) Ha most mi ugy találjuk és találjuk felelősségünk nyomása alatt és tudatában, hogy mi ugy felelünk meg a mi feladatunknak és ebbeli kijelentésünknek, hogy a hadsereget, amely 30 éve extensive nem fejlesztett, jónak látjuk 25,000 emberrel erősíteni, azt a mi meggyőződésünk, a mi elveink, az általunk kijelentett program szerint tesszük. (Zajos helyeslés jobbról.) Már most, hogy én mikor tanácsoljam ő Felségének az országgyűlés felosztását, azt *Zichy* Jenőtől nem fogom megkérdezni. (Ugy van! a jobbon.)

Kubik Béla: Mindjárt gondoltuk. (Zaj.)

Szell Kálmán: Hanem akkor fogom tenni, amikor ama felelősségnek sulya alatt, amelyel dolgozom, az ország érdekében jónak fogom tartani. (Elénk éljenzés jobbról.) Ami pedig azt illeti, hogy utasítás, vagy megbízás volt-e, erről hajlandó vagyok higgadtan és nyugodtan discussiálni mindenkivel, akinek a parlamentarismusról tiszta fogalmai vannak, olyan fogalmai, hogy ma már utasítást és semmiféle megbízást a nemzet gyűlése senkitől el nem fogad. (Zajos helyeslés jobbon.) Ezt akartam megjegyezni. (Hosszas éljenzés jobbról. Zaj a balon és szélsőbalon.)

Elnök: Következik a napirend:

az ujonczjavaslatok

folytatólagos tárgyalása.

Pop Elek beszél hosszasan a nép terhéről, melyet ujjabbal megrakni nem lehet. Kivált amidőn ilyen czélra kérnek. Nemzeti hadsereg részére mindent megadnának, de e hadseregnek semmit. Ezután kimutatja, hogy a mai hadsereg minden ízében osztrák. Majd szünetet kér.

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Örökkévalóság.

Irtá és felolvasta a Szigligeti-társaság 1903. márczius 8-án tartott málinéján Váradi Antal.

A dóm hatalmas ivei alatt
Egy temetési gyászmenet halad.
A koporsót talárba öltözött
Szolgák viszik szövétnékek között
Es leteszik a főoltár elébe,
A melyen Rafael arkangyal képe
Az édenörző lángpallossal áll
S lángpallossán e szó ragyog: halál.

A gyászolók elmennek. Ej vagyon.
Körül a századéves falakon
Királyok, hercegek kősi emléke
Ejféli csönd. Tömjénszag. Siri béke.
A koronázott ravatal-lépcsőre
Borulva ott marad a halott öre,
Egy ifju szerzetes. A gyászoló kar
Elzsong a messzeségbe . . . Csak pár szót hall
A bus chorából, mely gyászszal teli:
»In paradisum deducant te angeli . . .«

Felemeli fejét. Néz a halottra.
A holt király fölött Rafael szobra,
Melyen az örök-mécs sugára reszket,
Megaranyozva a sötét keresztet.

. . . Imé az élet, a fény, hatalom.
Mi lesz emléke? — Ott, a kőfalon
Egy kőszobor, tán a történelem
Erczlapján neve olykor megjelen
S beszél a halottnak életét,
Mely, mint halála, oly komor, setét.
Igy jajdul föl az ifju szerzetes
S az éji csöndben egy eszmét keres.
Es mig az órák hosszuk, mint az évek,
Szeme a Rafael szobrára téved.
»Felelj nekem, te tiszta égi jóság:
Mi légyen hát az örökkévalóság?«

A dóm tornyában éjfél kong az óra.
A kőszobor mozdul az esdő szóra,
Lángpallossával körben egyet int
S mozdulnak a sirszobrok rend szerint.
Csikorgva fordul mindegyik kőlapja
S halottját rendben egyenkint kiadja,
S indul a sor a fal magaslatáru,
Mind egyenkint az oltár elé járul,
Meghajlik, csontkezeivel mellét verve,
Föl-fölzokog egy élet holt keserve,
Bánat, panasz, dicsekvés vegyesen, —
S a csontsereg tovább, tovább megyen.

»Uralkodám a földön s tengeren,
A hová léptem, ott fű nem terem.
Pusztítottam a barát s az ellen földét,
Véres nyomom tört koponyák jelölték.«

Igy szól az első és tovább vonul,
Kardját most is szorítva konokul
S a mint az angyal előtt elhalad,
Az oltármécs vet rá egy sugarat,
»Hogy nevem örök légyen: azért tettem.«

Es Rafael felel rá: »Elfeledtem.«

A második jő. »En apám fejét
E szörnyű karddal hasítottam szét
Hogy trónra jussak. Birtoka enyém lett
Es véres koronája főmön fénylett.
Büntársaimmal osztottam a kincsen.«
S tovább megy. Rafael felel: »Volt, — nincsen.«

»Az oltárok kelyhét raboltam én meg,
Zsarnoka voltam a sanyargó népnek
S mig orgiáim végigkurjongattam,
Jajgatott özvegy, árva éniattam . . .«
S megy, foszlado biborban, megtépetten.
Es Rafael mond halkán: »Elfeledtem.«

Aranyos mitra fénylik csontfején
Annak, ki most jön. — »Bíró voltam én
A lelkek országán. Görnyedni látott
Szemem előttem ellent és barátot.
Es én ítéltem. A porig tiportam!
Milliók senyvedtek, hullottak le holtan,
Ezrek pusztultak kínban, örületben . . .«
S mond Rafael: »Elmult. En elfeledtem.«

Elnök 10 perc szünetet ad.

Szünet után

Pap Elek folytatja beszédét.

Dilettáns theologus.

Nincs olyan nagy fa, melybe belé ne vágná a fejszét igazi nagyváradi ember.

Itt nem törődünk holmi apró, házi dolgokkal, itt minden héten legalább egyszer megmentik a hazát, tönkre silányítják a pápista egyházat, agyon ütik az egész reakciót, megszüntetik a párbajt, sommásan elintézik az egész tizparancsolatot. Az elsővel nem törődnek, itt isten az »En« és mindenható csak a mindenáron való érvényesülni akarás. A negyedik tótágast állítják: »Szülő, tiszteld a te kedves porontyodat, hogy hosszú életű lehess a földön, különben fejbe üt a drága gyermek« és bizony mondják, hogy a fiskálisok kimosdatták s az esküdtszék felmenti őt, mi szintén nagyváradi uttörés e téren. A harmadik parancsot leintették, mire az ünnep? No ha szombaton van, ugy tűrhető, legalább e napot még soha semmiféle váradi nagyság piszkálni nem merte.

Most dr. Berkovits Ferencz a második parancsot appellálja. Jaj! annak, ami fiskális kézre került.

Igy okoskodik: Undok dolog Istenkáromlást hallani — hát segíteni kell rajta — ne tanítsák Istentiszteletre az embert, akkor nem fog káromkodni se. (Szabadság 55. sz.)

Tisztelt ügyvéd ur! Higyje el, hogy nem a II. parancs szorul reformra, hanem az ön logikája, amely igen igen sántít.

Rut a hazaárulás, hát ne tanítsuk a haza-szeretetet, rut dolog, ha az ügyvéd cserben hagyja ügyfelét, hát ne tanítsák a jogot, rut dolog a tudatlanság, hát ne tanítsanak tudományt stb.

Különben ha doktor ur meghallgatta részeg napszámosok le nem irható káromkodásait, melyektől meg nem tagadhatja »az eredetiséget és a gondolatok erejét«, ezzel demonstrálta, hogy jó gyomra van, sőt egyebet is.

De hát kérem, ön ha jól tudom, nem szokta imádkozni a Miatyánkot, nem csoda hát, ha nem ért hozzá.

Jön új vész. Ott áll, fölemelt fejével.
»Holtak bírása, én voltam a kétely.
En uszítottam véreibeimet
Megtépni az oltárt meg a hitet.
S még mielőtt lelkem az Úr elébe
Végső ítéletét hallgatni lépe,
Te voltál első bírám . . . Nem emlékszel?
Ott álltál pallosodnak lángélevel.
Már nem tudod, mi szörnyűt cselekedtem?
Mosolyg az angyal és szól: »Elfeledtem.«

»A pontifex hatalma volt kezemben.
Egymagam álltam egy világgal szemben.
Kezemből villámként sujtott az átok,
Megrendítve a hívő nagy világot,
Csak magam álltam fent, a többi mind lent . . .
Es Rafael mond: »Elfeledtem miudent.«

S mozdul a holt. »A kik most meggyászolnak,
Tajtékoz szájjal megátkozoznak holnap,
Mivel a népnek lángostora voltam.
Hiába siratom, bánom most holtan.
Testvérek voltunk én s a bűn, mi ketten.«
S utána sug az angyal: »Elfeledtem . . .«

A sorban végső, mélyen meghajolva
Kopottan, koronátlau jó egy szolgálta
Hű embere a holt hatalmasoknak.
»En letöröltem égő könyjét soknak,

En se értek a rituális törvényekhez, tehát nem írok cikket rólok.

Nem jobb volna ha megmaradnánk a saját territóriumunkon?

En nem irigylem az önét s gondolom, ön is jól érzi magát a sajátján.

Elénk képet festett benyomásairól doktor ur, de hát sokszor megcsik az, hogy nagyobb képpel festenek, mint amilyen nagy képet festenek.
P—y.

A Biharmegyei Nőegylet hangversenye.

Ritkán látni együtt akkora és olyan előkelő közönséget, mint a melyet vasárnap este a Kereskedelmi Csarnokban láttunk a Biharmegyei és Nagyváradi Nőegylet hangversenyén.

A nagyváradi közönség régóta híres zene-és egyáltalában műpártolásáról, de ez a műpártolás régen hozott össze akkora közönséget, mint vasárnap.

S a hangverseny teljesen megérdemelte ezt az impozáns pártolást. Valamennyi pontja a művészet magasabb régióiba emelte az ember lelkét, a mely élvezetért igazán elenyésző csekély elismerés volt a közreműködőknek a minden szám után viharzó taps, újrázás, s a virág, melylyel az est csillagait: Szoyer Ilonkát, Geyer Stefikét és Váradi Arankát a rendezőség meg-lepte.

Kevéssel 8 óra után az óriási közönség elhelyezkedett, elnémult a zaj s kezdetét vette a hangverseny.

Elsőnek Váradi Antal pályakoszorus költő lépett a pódiumra és »Két koponya« című bölcselkedő költeményét olvasta fel, nagy hatást kelte az előadó kellemes, gyönyörű organuma s az előadás művészi tökélye.

A hangverseny második pontja Geyer Stefike hegedűjátéka volt, ki Dienzl Oszkár zongorakísérete mellett Goldmark hangversenyét játszotta végig. A bájos megjelenésű, gyönyörű szép fiatal művészeányka ezenkívül még kétszer szerepelt a műsorban, Hubay Mazurkájával s végül Herzfeld »Magyar tánc«-ának előadásával. Mikor a kis Geyer Stefike varázshegedűjét megszólaltatta, az érdeklődés egyszerre elragadtatássá változott.

Igazán nem tudjuk, mit csodáljunk inkább, a bámulatatos nagy művészi technikát, vagy ab-

ból a száraz fából előcsalt hangoknak kristálytisztaságát? Nincs a hegedűművészetnek az a fogása, amelyet elő ne vett volna. A szilaj futamok, a finom üveghangok (flageolettok), staccatok és spiccatok lágy dallamokba olvadva, ragadták bámulatra a közönséget, mely a csodás művészettel előadott számokat riadó tapsokkal fogadta.

Bőven jutott ki az elismerésből Geyer Stefike zongorakísérőjének Dienzl Oszkárnak is, ki méltó partnere volt Geyer Stefikének. Nemkülönben nagy tehetségre és művészetre vallott solo zongorajátéka, előadva saját szerzeményű »Szökőkút« darabját s Szegő »Magyar rhapsodiáját«.

A műsor harmadik pontjaként Szoyer Ilonka, az Operaház művésznője énekelte a »Sevillai borbély« opera nagy áriáját s a Bajaz-zókból a madárdalt, később pedig a »Királymonda« operából egy áriát. Az elbájoló baba-arcu, göndör aranyhajú művésznő magyterjedelmű hatalmas erejű soprán hangja, mesteri technikai tudása egyaránt érvényre jutottak előadott számaiban, melyeknek mindegyikét meg kellett újráznia, s egy magyar dallal s a Bőregér egy kupléjával pótolnia.

Váradi Aranka, a szini akadémia végzett növendéke, a mennyire elragadta szombaton este a közönséget a színházban kedves s vonzó egyéniségével, épp oly mély hatást kelte a hangversenyen is szavallatával. Atyjának, Váradi Antalnak »Melyiket«, Kisfaludy »Bánkódó férj« és Béranger »Volnék én kis madár« című költeményét szavallta el az ő kellemes organumával.

A hangverseny fél 11 órakor ért véget.

A Biharmegyei Nőegylet igazán nagy hálára kötelezte le Nagyvárad művészetért rajongó közönségét a nyújtott élvezetért.

Különös elismerés illeti báró Gerliczy Félixné nőegyleti elnököt, kinek nevéhez fűződik a nagy sikerű hangverseny minden mozzanata. Epp ezért őszinte sajnálattal nélkülözötték a hangversenyen a bárónő jelenlétét, kit betegsége gátolt a megjelenésben.

UJDONSAGOK.

A polgárság ünnepe márczius 15-én.

Már említettük, hogy a jogakadémia, a középiskolák, elemi iskolák megünneplik a szabadság hajnalának emlékét.

A nagyváradi 48-as függetlenségi párt elnöksége már megindította a mozgalmat, hogy Nagyvárad polgársága pártkülönbség nélkül megünnepelje márczius 15-ét s az ünnepélyen dr. Barabás Béla, városunk országgyűlési képviselője is jelen lesz.

A függetlenségi párt választmánya Szokolay Tamás elnöklete alatt vasárnap délelőtt 11 órakor rendkívül népes választmányi gyűlést tartott, melyen az ünnepség programjának részleteit beszélték meg.

Elhatározatott, hogy Hlatky Endrét, a szabadelpárt elnökét felkérjük, miszerint az ünnepségen a szabadelpárt is vegyen részt, hogy az valóban az egész város polgárságának ünnepe legyen.

Elhatározatott továbbá, hogy az ünnep délután 4—5 óra között lesz a Szt. László-téren a szobor előtt. Az ünnepi beszéd tartására dr. Barabás Bélát, városunk országgyűlési képviselőjét kérjük fel, egy hazafias költemény elszavallására pedig Szarvasi Somát, a szintársult

S fölemelvén, kik könyörögni jönnek,
Kenyeret adtam én az éhezőknek.
Megcsókoltam az árvát s a ki sirt,
Adtam nehéz bújára balzsamirt.
Es sok sebet begyógyított kezem.«

Es Rafael mond rá: »Emlékezem.«

A szerzetes fölkel gyászszámolyáru
S a lángpallósu angyal elé járul,
A kinek márvány-arcza mosolyog.
»Hát nem a bűn az, a mely élni fog?
Nem az erőszak tulkapása, vétke,
Önkénye? — Mind eloszlik pusztá légbé.
S begyógyul a seb, örök irgalom
Hajt olaját a sirhalmokon . . .«

Es Rafael mond: »Halandó a vétek,
Sötét árnyéka Isten szellemének
S kialszik, mint a mécs a zivatarban.
Örök csak egy: az égi jószág . . .«

S a záruló sírok ércszája karban
Felel: »A jó az örökkévalóság . . .«

tagját. Az énekszámokat az ev. ref. egyházi énekkar, az ipartestület ifjúságának és a kath. legényegyletnek együttes dalárdája adják elő, melyeket erre felkérnek.

Az ünnepély részletes műsorát a következőleg állapította meg a választmány:

1. Himnusz.
2. Ünneppi megnyitó, tartja: Szokoly Tamás
3. Szavaltat, tartja: Szarvasi Soma.
4. Hazafias ének.
5. Ünnedi beszéd, tartja: Barabás Béla orsz. képviselő.
6. Hazafias ének.
7. Záróbeszéd, tartja: Adorján Emil.

Este 8 órakor a Zöldfa nagytermében felterítés mellett ünnepi lakoma. Részt vehet rajta Nagyváradi város minden polgára.

A jogászok 15-iki ünnepélye.

A nagyváradi kir. kath. jogakadémia polgársága a szabadság napjának évfordulója alkalmából f. hó 15-én d. u. fél hat órakor az akadémia disztermében ünnepélyt rendez, melyre városunk hazafias közönségét tisztelettel meghívom.

Szolcsányi Béla,
olvasóköri elnök.

Műsor.

1. Himnusz. Eneklő: a jogakadémia polgársága.
2. Elnöki megnyitó. Tartja: Szolcsányi Béla.
3. Március 15. Jakab Ödöntől. Szavaltja: Gécsy Imre.
4. Ünneppi beszéd. Tartja: Popity János.
5. Előre! Tóth Kálmántól. Szavaltja: Péterffy Elemér.
6. Nemzeti dal. Petőfi Sándortól. Szavaltja: Pényes Ödön.
7. Szózat. Eneklő a jogakadémia polgársága.

TAJÉKOZTATO.

- Március 11. Kiskereskedők társulatának közgyűlése d. u. 8 órakor.
- Márcz. 14. A Szigligeti társaság közgyűlése d. e. 10 órakor a városháza nagytermében.
- Márcz. 14. Kath. Szabad Liceum előadása (estély.)
- Márcz. 15. A közs. polgári leányiskola kurucz-ünnepélye a Csarnokban.
- Márcz. 16. A nagyváradi gőzmozdonyú közúti vaspálya r. t. közgyűlése d. e. 10 órakor.
- Márcz. 22. A hegyközség közgyűlése d. e. 11 órakor a városházán.
- Márcz. 22. A kath. főgymnázium ifjúságának matinéja d. e. 11 órakor.
- Márcz. 22. Az ügyvédi kamara közgyűlése d. e. 10 órakor a városháza nagytermében.
- Márcz. 29. Kath. Szabad Liceum előadása.
- Apr. 18. Kath. Szabad Liceum záróünnepélye.

* Indítvány a katonai javaslatok ellen. Nagyváradi városa már akkor felirt a nemzet újabb megterhelése ellen, a mikor a másik, most már módosított katonai javaslatok be lettek terjesztve. Most másképpen alakult a helyzet és a viszonyok s az egész ország közvéleménye állást foglal a katonai javaslatok ellen. Dr. Stocker József törvényhatósági bizottsági tag indítványt terjesztett be Nagyváradi városához, hogy irjon fel a törvényhatóság a katonai javaslatok ellen a képviselőházhoz. Az indítványt közelebb veszi tárgyalás alá a tanács.

* Az állami gyermekmenhely építése. A belügyminiszter tudvalevőleg állami gyermekmenhelyet létesít Nagyváradon. E célra Nagyváradi városa az Eprekerti területéből 200 négyszöglet ajándékozott az államnak. A belügyminiszter most értesíti Nagyváradi városát, hogy az állami gyermekmenhely építését helybenhagyta. Hir szerint még ez évben kiépítik a fontos humanus intézetet.

* Utász-gyakorlatok Nagyváradon. A 4. honvéd gyalogezred értesíti Nagyváradi városát, hogy a kerületi parancsnokság hajlandó a 2.,

3. és 4. honvéd gyalogezred utásztageit május 1-től június 30-ig Nagyváradon összpontosítani, ha a város a Rhédey-kert és árapasztó csatorna között levő mintegy 200 négyszöglet területet ez időre részükre gyakorló helyül átengedi. Ez a terület inkább szemétdomb s a gyakorlatok után elegyengetve s fűmaggal bevetve adja vissza a honvédség. Az utász csapat 3 tiszt és 90 emberből állana.

* Hadapródok ünnepe. A nagyváradi m. kir. honvéd hadapródiskolában március 7-én a II-ik évfolyamu tanulók, szorgalmi idejüknek ezernapos emlékére ünnepélyt ültek, mely minden részében kitűnően sikerült s úgy nekik, mint a tanári karnak öröme szolgált. Az ünnepélyt, az intézet izléssel diszitett tornacsarnokában tartották meg; a műsor kilencz pontból állott s egy egészében, mint részeiben a II-ik évfolyamu tanulók komoly törekvés és előhaladását bizonyította. Micsky Imre tartalmas üdvözlő beszéddel nyitotta meg az ünnepélyt, melyben társai nevében is hálát és köszönetet mondott az intézet jeles parancsnokának és tiszti-tanári karának, azon ernyedetlen buzgalmukért és szeretetteljes bánásmódért, melylyel kiképzésükön fáradoztak és fáradoznak.

Vidovszky János hegedűszólót játszott, — Gerecs János zongorakísérete mellett; Csapó Béla: »Mi a haza« cz. szavaltattal aratott elismerést. Kuskó, Tonheiser, Nosvay, Kuba, Ssalai, Lázár, Illés és Komlósi éneklő automaták, tréfás előadásokkal okoztak általános derűt. Oldh R. bővész mutatványai ügyes kézre vallottak.

A senekar által előadott darabokat lelkesen megtapsolták; Vidovszky, Lonkay, Szatmáry, Schröder, Erdélyi, Sz. Kovács, Rogonyi növendékek egybevágó, erőteljes játéka — jó mesterüket és szorgalmas tanulásukat dicsérte.

A vívó gyakorlatok, — Orbán vívómester vezetése alatt, továbbá a tornamutatványok Horváth százados vezetésében pompásan sikerültek és élénk elismerésben részesültek.

A műsor befejeztével a meghívott vendégek: Lukács m. kir. honvédezzredes és családja, dr. Papp Oszkár m. kir. honvédtörzsorvos és családja, Winkler Lajos polg. iskolai igazgató és családja, az intézet tiszti- és tanári kara családjukkal, valamint a növendékek vacs rához ültek, melynek folyamán az intézet általános tisztelet és nagyérdemű parancsnoka: Mayor Miklós őrnagy intézett lelkesítő beszédet a növendékekhez, buzdítva őket mindazon eredményekre, melyekre az intézetben tanítják és nevelik. A király és haza éltetésével fejezte be remek beszédét, melyre a tanári kar és ifjúság ezerszeres visszhanggal felelt.

* Eljegyzés a Wenckheim családban. A jótékonyágáról híres békésmegyei főrangú Wenckheim családban, mint örömmel értesülünk, eljegyzés történt. Gróf Wenckheim Mariskát, Wenckheim Frigyes gróf val. belső titkos tanácsos és neje Wenckheim Krisztina grófnő bájos és kedves leányát eljegyezte gróf Nádasdy Tamás, a magyar arisztokrácia derék s rokonszenves tagja. A főúri család örömeiben nagyon sokan osztozkodtak és elárasztották az örömszülőket s a jegyeseket üdvözlésekkel.

* Agyoncsapta a fa. Szegény Purlea Antal is arra a szomorú sorsra jutott, mint már annyi sok embertársá. Brost községben nagy fák kivágásával volt elfoglalva több társával. Egy óriási törzs éppen felé esett s iszonyu súlyával agyoncsapta a saját vigyázatlansága folytán alákerült Purlea Antalt.

* A városi árvaház ügyei. A nagyváradi városi árvaház igazgató-választmánya vasárnap délelőtt ülést tartott, Bordé Ferencz főjegyző elnöklése alatt s özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné, Wechsler Adolfné, Stark Gyula, dr. Molnár Imre, Gábel Jakab és Eleméry Ferencz jegyző jelenlétében. A folyó évi költségelirányzatot, a havi számadásokat

elfogadták s három felvételi kérvényt tárgyaltak. Beszámolt az elnökség a nagy karácsonyi jótékony vásár- és a karácsonyfára eszközölt gyűjtés eredményéről. Az elért szép sikerért köszönetet szavaztak özv. Des Echerolles Kruspérné urnőnek és a hölgyválasztmánynak.

* Bittó István meghalt. Bittó István, Magyarországnak a fazió előtt volt miniszterelnöke, főrendiházi tag tegnap reggel háromnegyed 6 órakor életének nyolczvanegyedik évében csendesen meghalt. Bittó István már évek óta betegeskedett, az asztma bántotta. Ehhez a kellemetlen bajához hozzájárult még az influenza is, úgy, hogy a tél beállta óta ki nem mozdult a lakásából. Kezelőorvosai a nyugalmat ajánlották neki, de Bittó az egész napot mindig löncz töltötte és olvasással, írással foglalkozott. Tegnapelőtt kissé jól érezte magát, s tegnap reggel, mikor a komornyikja bement hozzá, már haldoklott és néhány perc alatt, minden nagyobb szenvedés nélkül meg is halt. Holttestét tegnap délután tették koporsóba az entreprise emberei és ugyancsak még tegnap délután ravatalra is tették az Andrássy-ut 70. szám alatt lévő palotában. A beszentelés valószínűleg kedden délután lesz, mely után a holttestet Bittó születési helyére, a pozsonymegyei Sárosfára szállítják és ott temetik el. Halálának hírére az országháza, a nemzeti kaszinóra és a szabadelvű pártkörre kitérték a gyászlobogót.

* A párbajellenes szövetség választmányi gyűlése. A Nagyváradi párbajellenes szövetség vasárnap délelőtt a kir. főügyészség helyiségében választmányi ülést tartott, melyen Sávelel Kálmán elnöklése alatt Nagy Ferencz, Papp Miklós, dr. Plopu György, dr. Várady Zsigmond, dr. Agoston Péter, dr. Grósz Menyhért, Mezey Mihály, Szatmári Király Andor, Winkler Lajos, Gáthy Bálint, Nozák Rudolf, Kripka Henrik voltak jelen. Az ülés megnyitása után az elnökség jelenti, hogy a belügyminisztérium az alapszabályokat minden változtatás nélkül jóváhagyta és leküldötte. A választmány ezt tudomásul veszi és elhatározta, hogy az alapszabályokat ezer példányban kinyomatja, minden tagnak megküldi és a sajtó alá rendezéssel megbizza Winkler Lajost. Orvondates tudomásul veszi a választmány az elnökségnek azon előterjesztését, hogy a szövetség tagjaiul belépésre egy helybeli, mint vidéki lakosok folyton jelentkeznek. Örömmel értesül továbbá a választmány arról, hogy az ország több városában hasonló irányú szövetség alakult, továbbá mozgalom megindult. A választmány jóváhagyja az elnökség azon intézkedését, hogy gróf Ceudenhove Henriknek »A Becsület Minoratusa« című, magyarra fordított munkáját ezer példányban kinyomatja. Felolvassa ezután az elnökség a Bourdon herczeg levelét, melyben ez meleg szavakkal köszöni meg védnökség történet megválasztását, örömet fejezi ki a felett, hogy a mozgalom Nagyváradról indult ki Magyarországon és legőszintébb szerecszekivánát küldi levelében. Ezután előterjeszti az elnökség Bischoffhausen bárónak, a bécsi szövetség titkárnak leveléből értesítést arról, hogy a tartalékos tiszteknek a szövetségbe való belépése miként történhetné meg. Felajánlja a bécsi szövetség érintkezését. Az elnökség előterjeszti, hogy a közgyűlés határozatához képest, felküldte az alapszabályokat a honvédelmi miniszterhez, felhívva a minisztert, hogy az osztrák honvédelmi miniszter példáját követve a katonai bárbajok ellen állást foglaljon. A választmányi köszönetet szavaz a titkárnak azért, hogy a budapesti V. ker. polgári kör meghívására ott a párbajellenes szövetség kérdésében előadást tartott és elhatározza, hogy a beszédet önálló füzetben kinyomatja. Az elnökség bemutatja ezután a bécsi szövetségnek a becsületügyi szabályzatáról készített fordítást, mely Perczel Adolf készítette. Titkárt megbizza a választmány, hogy a berlini és párisi ligáknak becsületügyi szabályzatát is szerezzé be. A bizottság megalakítása

után az elnökség jelenti, hogy Gróf Vay, Fodor és Erdősi budapesti vívómesterek is a mozgalomhoz csatlakoztak. A hírlapi szemelvények felolvasása után, melyek a párbaj kinyilvánításáról és arról tanuskodnak, hogy a magyar bíróságok még mindig mily enyhén büntetnek becsületügyekben, elnök az ülést bezárta.

* **A szikvizadó bérbeadása.** Nagyvárad város szikvizadó bérletére, a rendes határidőben beérkezett pályázatok között a Szűts és társaság ajánlata volt a legolcsóbb 15120 korona évi összeggel. Amit előre gondoltunk, pótajánlat is érkezett be a városhoz. Még csak egy, de valószínűleg több is lesz. Az egyik pályázó: **Márkus Bernát** tegnap benyújtott pótajánlatában 15600 korona évi bért ígér a szikvizadóért. Azt hisszük, a város nem fog ezeket az üzletekbe belemenni, s ez évi július hó 1-én a házikézelést hozza be a szikvizadónál.

* **Bánffy a Lipótvárosi kaszinóban.** **Bánffy** Dezső báró vasárnap bevonult mint elnök azok közé, akik furfangos politikáját legjobban megértik s kik államférfiai működésének legtöbbet köszönhetnek — a lipótvárosi polgártársak kaszinójába. Ennek lesz ezután elnöke innét ismét és az ev. ref. konventből fogja mint tettekkel tényező országboldogító és honmentő politikáját irányítani. Itt — gondolja — jobban meghallgatják, mint valaha az országházban.

* **A város Kossuth-képe.** A város tudvalevőleg elhatározta, hogy **Kossuth** Lajos arczképét megfesteti a városháza nagyterme számára. A kép megrendelésére egy bizottságot küldött ki, melyet tegnapra hívott össze a bizottság elnöke, **Hoványi Géza**. Érdekes és különös, hogy a bizottsági tag urak mind annyira lelkesülnek Kossuth apánk emlékéért, hogy egyikük sem tartotta érdemesnek a tegnap, gyűlésen megjelenni. Így a gyűlést **Hoványi Géza** elhalasztotta.

* **Megkéselte a czimboráját.** **Fánye György** ösmert firma a rendőrség előtt; testvére jelenleg is fogházban ül; tegnap egy csavargó társától megkapta a magáét. A két jómadár: **Fánye György** és **Szentmiklóssy Ferencz** együtt haladtak **Kossuth Lajos-utczán** s valami miatt összeszólalkoztak. A veszekedésből tettelegesség fejlődött s **Szentmiklóssy** egy borotvaélességű késsel elvágta **Fányének** a nyakát. Az iszonyuan megsértült csavargót bevitték a kórházba, **Szentmiklóssy Ferenczet** pedig letartóztatták.

* **Leverték az országuton.** Mintha a régi rablóvilág visszaakarna térni, vagy a kakastollnak a tekintélye csökkent volna meg, mind gyakoribbak lesznek az utszéli megtámadások. Tegnapelőtt Bihar-Püspöki alatt több embert megtámadtak valami kint álló betyárok. Egy embert le is vertek. **Varga Géza** nagyváradai gépész szintén megtámadták s még a zsebében levő fél cigarettát is elvették tőle. Csak nagynehezen tudta megvédeni magát futással, hogy le ne vetkőztessék. A csendőrség azonnal kivonult a helyszínére. Az utonállók egyike revolverrel, a másik pedig vassvillával volt fel-fegyverkezve.

x **Mindenki tudja,** hogy a **Mauthner**-féle impregnált takarmányrépamag a legnagyobb termést adja, hogy konyhakerti magvaiból a legjobb főzelék és zöltség terem és hogy virágmagvaiból fakad a legszebb virág. Szóval a **Mauthner**-féle magvak a legjobbak, készletei a legnagyobbak és árai igen olcsók. 158

EGYESÜLETEK.

A Szigligeti-társaság felolvasása.

A vasárnapi matiné ismét esemény a Szigligeti-társaság életében. Esemény, mert ismét megszólalt a társaság felolvasó asztalánál. **Váradi Antal** a társaság országos nevű tagja, a misztikus legendák költője.

Lebilincselte, elfojtotta a zajos ünneplést, az az áhitatos, mély hangulat, mely a **Váradi** Antal költeményeiből áradt. Ez a hangulat fogva tartotta a hallgatóságot.

A műsor e kimagasló eseményének jellemzése után adjunk számot részletesen a matinéről.

Délelőtt 11 órára zsufolásig megtöltötte a jogakadémia nagytermét az előkelő, diszes közönség, mely a legnagyobb érdeklődéssel várta a sokat ígérő műsort.

Rádl Ödön a társaság elnöke megnyitva az ülést fölkérte **Váradi** Antalt a műsor első pontjának megtartására.

Váradi Antal a felolvasó asztalhoz lépett, s a most megjelent „Legendák könyvének” három gyönyörű darabját olvasta fel. Az első az örökkévalóságról szól. Mesés, romantikus miliőben nagy művészettel rajzolja meg itt a költő az igazságnak, a jónak örökkévalóságát. A fejedelmi sirbolt porladó lakóinak minden hivalgó zsarnokságát, bűnét, hatalmát, büszkeségét, mind mind elfelejti **Raphael** angyal és csak a szolga életéről emlékezik, ki lehajolt a szenvedőhöz, a kinek a lelke tiszta és jó.

A költemény a költő kifejező, színes előadásában oly közvetlen hatású volt, mint amilyenek csak ő álmodhatta.

Még inkább fokozta a hatást a „**Krisztus a tengeren**” és **Fehér Galamb** címűek.

Kettős volt a siker. Ugy a költemények eszmei szépsége, mint az előadás mesteri művészete elragadta a közönséget.

A hosszú, meleg ováció után, melylyel elhalmozták a költőt, dr. **Kurländer** Ede ült a felolvasó asztalhoz. A házasság csödjéről beszélt. **Ibsen** jóvendőlgései nyomán. A nőemancipáció, a nők tudományos pályákra való ösztönzése folytán a házasság lehetetlenségét próbálta bizonyítani, s meggyőződésszerű jóvendőlgetés után nagy rezignációval mégis megalkudott, s kijelentette, hogy kénytelenek leszünk visszatérni a **katholikus egyház felbonthatlan házasságához**.

Az egyébként szellemes felolvasás után **Palotás** Fausztin olvasott fel három közvetlen tanyai történetet. A két elsőnek természetes, úde humora, az utolsónak pedig tözsgyökeres magyarsága nagy tetszést keltett. A diszes nagy közönség ezután a szereplőket lelkes ovációval ünneplelve oszlott el.

A nagyváradai Iparoskör évi gyűlése.

Vasárnap tartotta évi közgyűlését a nagyváradai Iparoskör. A tagok nagy számmal voltak jelen s **Milibák** József elnökölt. — Bemutatták az 1902. évre szóló zárszámadást, a mely szerint a bevétel 1795 kor., 71 fillér, a kiadás 1463 kor 98 fillér, a pénzürti maradvány 331 kor. 73 fillér. A vagyonmérleg készpénz ingóságok és követelésekben 5109 korona 03 fillér minden teher nélkül. Ujabb irodalmi művek beszerzésére 300 korona lett előirányozva. Disztagokká **Gerő** rmin főkapitány hatósági biztos és **Thék** Endre, a budapesti iparoskör elnöke lettek egyhangulag megválasztva.

Elnök megköszöni a közgyűlésnek az előlött három évvel a választás által nyert kitüntető bizalmat, maga és tisztársai nevében a megbízatásról lemond, átadja az elnöki széket **Bertsey** György korelnöknek. Egyhangu felkiáltással megválasztottak: elnöknek **Milibák** József, alelnöknek **Bodnár** János és **Czeglédy** Jeremiás, gazda és pénztárnoknak ifj. **Cser** János, jegyzőnek **Jankovich** János, Számvevőknek **Szirmay** Lajos, **Badar** Béni és **Fröhlich** János és még 30 tagu választmány.

Bertsey György korelnök lendületes hazafias beszédben világitja meg a katonai javaslatok ellen az ország szívében megindított mozgalmat, kiemeli különösen mint az iparosság központi képviselésének, a fővárosi iparoskörnek ez ügyben az országgyűlés elé terjesztett tiltakozó határozatát. Indítványozza, hogy a közgyűlés ahhoz hozzájárulva, azt a következő táviratban juttassa a budapesti iparoskör elnökségéhez:

Thék Endre urnak

Budapest.

A nagyváradai iparos kör közgyűlése nagy lelkesedéssel egyhangulag hozzájárul a fővárosi iparos kör azon határozatához, melyben a katonai javaslatok ellen tiltakozó szavát az iparosok nevében az Országgyűléshez felterjeszteni határozott. Egyben azon kéréssel fordulunk hozzád, mint a hazai ipartestületek országos központi bizottsága elnökéhez, miszerint kívánatosnak tartjuk, hogy az ország összes testületei általad szólíttassanak fel tiltakozó gyűlések tartására. Ezt követeli ma az ország érdeke. A nagyváradai iparoskör közgyűlése nevében **Bertsey** György.

IRODALOM.

A régészeti és történelmi egylet évkönyve.

Gazdag, érdekes tartalommal jelent meg a Bihar megyei és nagyváradai régészeti és történelmi egylet 1901/1902-iki évkönyve, melyet az egyletnek kiválóan érdemes titkára dr. **Némethy** Gyula szerkesztett. **Fraknói** Vilmos, dr. **Karácsonyi** János, dr. **Tóth** Szabó Pál és **Zsák** I. Adolftól közöl az évkönyv nagy tudományos becsűlő bíró értekezéseket szután a nagy gonddal összeállított hivatalos rész következik, gyűlések jegyzőkönyve, titkári jelentések és a tagok névjegyzéke zárja be a füzetet.

Az értekezések annak idejében megjelentek lapunkban. A tagok az évkönyvet tagsági díj fejében kapják az egylettől. Ohajtandó lenne, hogy minél számosabban lépjenek be a derék egylet tagjainak, hogy minél jobban megerősödjék városunknak ez a kitűnő kultur-intézménye, melynek muzeuma páratlan a vidéken s tagjai elsőrangu művelői a magyar történetírásnak, miről ez évkönyv is fényes bizonyosságot nyújt.

Ujabb Alkalmi Beszédék és Ertekezések.

Irta: **Mayer** Béla dr. v. püspök, kalocsai kanonok. Örömmel értesülünk róla, hogy **Mayer** Béla püspök, kalocsai kanonok, az országos hírv. szónok beszédei és értekezéseinek újabb kötete jelent meg.

Az új kötet 381 nagy oktáv alaku oldalon 12 nagy beszédet, 7 kiváló értekezést és egy remek záradékot tartalmaz.

A kiváló mű a következő fejezetekre oszlik: Elmélkedés. Pünkösdi ünnepén. Szent István napján. Diszbeszéd. Kath. kongresszusi beszéd. Tanítóegyleti elnöki megnyitó. Ünnepi

beszéd a magyar kereszténység kilencszázados jubileumán. — Ertekezések: A népszámlálás adatai; Farsangi gondolatörök; A hiúságról; Nagy emberek utolsó mondásai; Szerencse? Gondviselés? A közvélemény erejéről; A nőkérdés keresztény szempontból tekintve. — Záró-dék: Az élet két iskolája.

Aki ismeri az illusztris szerző első e nemű könyvét, annak ezt az újabbat nem kell külön ismertetőnk. Aki nem ismeri, ajánljuk, lapozza e könyvet végig, egy hatalmas oratori elokvenziát, mélyen járó elmét, magasan szárnyaló szellemet, röpke fantáziát, diszes nyelvezetet, kritikai elméletet fog e könyvben találni, s olyan gondosságot, amihez az újabb könyveknél szokva nem igen vagyunk; s ha átélvezte, lehetetlen, hogy rá ne kívánjon az előtte ismeretlen kötetre is.

A tartalomhoz méltó a kiállítás is. Ez a kiadó: **Werner Ferencz** kalocsai könyvnyomdászt dicséri. A könyv ára: — épen nem sok. Fűzve 3 korona, félvászon kötésben 4 korona, egész vászon kötésben 5 korona. Aki e művet megszerzi, könyvtárát egy igen értékes alkotással gazdagítja.

NYILTTER.

Olcsó ezüst-bevásárlás!!

A m. kir. fémjelző hivatal által fémjelzett 13 próbás **ezüst evőkészletek 5¹/₂**, **gyertyatartók és girandolok 6¹/₂** krajczár grammja

DEUTSCH SIMON

ékszerésznél

Nagyvárad, Bémer-tér.

Értesítés!

Nagyvárad és vidéke t. közönségét, van szerencsém értesíteni, hogy a

Braun és társa

cégen alakult és Nagyvárad, Zöldfa-utcán, a volt

Roth A. Gyula-féle

helyiségben berendezett **czipő, kalap és férfi-dívat kereskedést** átvettem és azt ujonnan a mai kor követelményeinek megfelelő n berendezve a saját cégem alatt tovább vezetem.

A midőn ezen üzletemet megnyitom, biztosítom a nagyérdemű közönséget arról, hogy szükségletét sehol oly

olcsón és jó minőségben

be nem szerezheti, mint nálam.

Kérem erről szíves látogatása mellett személyes meggyőződést szerezni.

Tisztelettel:

Weisz Henrik.

150

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR.

Kedd: Monna Vanna.

Szerda: Halálos csönd.

Csütörtök: Doktor ur.

Péntek: Uff király.

Sombat: Uff király.

Vasárnap: d. u. N.-w.-York szépe, este II. Rákóczy Ferencz. (Ünnepi előadás.)

Váradí Aranka.

— A nagymama. —

Ha egy bizonyos románcz vagy mi a csuda nőta óta nem lenne banalitás a rózsabimbót emlegetni, **Váradí Arankát** okvetlenül rózsabimbóhoz, még pedig sokat ígérő, bájos rózsabimbóhoz hasonlítanók. Így csak megmaradunk amaz egyszerű tény száraz konstatálásánál, hogy **Váradí Aranka** egyike a legügyesebb, legtemperamentumosabb, legszebb reményekre jogosító kezdő színésznőknek.

Azaz hogy nem is kezdő. Mert nem lehet kezdőnek nevezni azt, a ki akkora tudást és oly biztonságot hoz a színpadra, mint **Váradí Aranka**. Nem tudjuk, ki volt a mestere; mindenestre látszik, hogy kitűnő mester kezeiből került ki. De az is bizonyos, hogy a tanítvány is épp oly kitűnő volt, mint mestere.

Csiky Nagymamájának, ez ideálisan naiv és kedves vigjátéknak **Mártája** nem nehéz szerep; legnehezebb oldala az, hogy igen könnyű elrontani holmi fölösleges érzelmekkel. **Váradí Aranka** kiválóságát éppen az bizonyítja, hogy nemcsak ezt a hibát kerülte el, hanem a könnyű szerepet komoly tanulmányozás tárgyává tette, azt egy csomó új és megkapó árnyalattal gazdagította, annyira, hogy **Márta** szerepét már most **nehéz** eljátszani **ügy**, mint ez a bájos fiatal művész. Alakítása határozott nyereség. Ehhez a szép képességhez hozzávéve karcsu, színpadias alakját, s megjelenése fiatalos báját, biztosak vagyunk, hogy a színpadi pályán sok dicsőségben lesz része. Ennek a dicsőségnek csak kezdetét jelentették a tegnapi csokrok és a színésszínházokból megeredt virágos.

A vendégművésznőn kívül a helyi erők is eredménytel működtek közre a darab sikerémi **Somogyiné** egyik legjobb szerepét, **Szeréna** grófnét, **Tóth Elek** a szeles Ernőt, **Krasznay** a vén professzort, **Benkő** Jolán a vénleány-menyasszonyt, **Bérczi** a circumspektus lelkészt úgy játszották, hogy csaknem állandóan derűségben tartották a nézőt. Kitűnő volt **Peterdy** ezredese az utolsó felvonásban s tetszett **Dési**, **Tóvári** Anna, **Kohári** Pál is. **Kulinyi** Mariska beugrásra játszotta **Piroskát**, és pedig teljesen kifogástalanul.

Dr. K. A.

Március 15. a színházban. A szabadság évfordulójának nagy napját, március 15-ét, megünnepli a színház is. Disz előadás lesz az alkalomból és a híres, hazafias magyar darab **II. Rákóczy Ferencz fogsága** történelmi dráma kerül előadásra. Az előadásban részt vesz a színház egész személyzete.

Márkus Emilia vendégjátéka. A hosszas tárgyalások eredményre vezettek s Nagyvárad színházi publikuma két hatalmas színházi estét kap. A szőke csoda, **Márkus Emilia** asszony ma este és holnap este játszik a Szigligeti-színházban. Két legújabb alakítását mutatja be Nagyváradon, amelylyel szenzációs sikert biztosított hosszú időre a Nemzeti színház reportóárjának is Nemcsak a magyar, de a külföldi sajtó is valóságos elragadtatással nyilatkozott mindkét új szerepéről, egyhangulag elismerte mindenki, hogy **Márkus Emilia** a két darabban a legtökéletesebbet nyújtotta. **Monna Vanna** az egyik és a **Halálos csönd** Augustiasa a másik világhírű alakítás. Ma kedden **Monna Vannát** és holnap **Augustiasát** játsza **Márkus Emilia**. Mindkét előadás bérletszűnetben, 25%-os árfelemeléssel megy, a mai páros, a holnap páratlan szűnetben.

Az igazgatóság ez uton is tudatja, hogy a bérlok előjogait déli 12 óráig fenntartja, jegyek már alig kaphatók. A nagy vendégművész

tudatta **Somogyi Károly** igazgatóval, hogy a ma déli gyorsvonattal érkezik Nagyváradra, délután már próbál. **Márkus Emiliát Somogyi Károly**, a színtügyi bizottság és a sajtó képviselői fogadják az állomásnál.

Kéz kezet mos. Herczeg Ferencz legújabb vigjátéka, melyet nap mint nap óriási sikerrel adnak a Vigszínházban, valószínűleg a jövő hét folyamán kerül színre Nagyváradon. A **Kéz kezet mos** szerepeit már kiosztották a vigjáték személyzet között s már erősen folynak az új darab próbái.

Érdekes előadások. **Márkus Emilia** vendégszereplése után érdekes előadások lesznek e héten a színházban. Az egyik a **Somogyi Károly** attrakciója, a szép zenéjű és kedves tárgyú amerikai operette, a **Jack és Bob** premierje, amely csütörtökön lesz. A darab két czimszerepét **Bérczi** és **Heltai** játszik s pompás szerephez jut az egész énekes személyzet. — A régi, bohókás **Uff király** is színre kerül e hét folyamán. A darab régen nem volt nagyváradí műsoron s így a mostani előadás repriz számba megy.

Márkus Emilia urnőnek, a budapesti Nemzeti Színház kiváló művésznőjének első felléptével.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 172.

Bérlet — sz.

Ma kedden, 1903. március 10-én:

Monna Vanna.

Dráma.

SZEMÉLYEK:

Guido Colonna, a pizai helyőrség parancsnoka	— —	Szarvasi Sándor
Marco Colonna, az atya	—	Peterdy Sándor
Giovanna (Monna Vanna) a felesége	— — —	Márkus E.
Prinzivalle, zsoldos kapitány	—	Tóth Elek
Florenz szolgálatában	—	Deésy Alfréd
Trivulzio, a florenczi köztársaság biztosa	— — —	Szathmáry Arpád
Vedio, Prinzivalle titkárja	—	

Mérsékeltlen felemelt helyárrakkal.

Jegyek előre válthatók színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás 7 órakor

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3 óráig előre válthatók.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap szerdán, március 11-én:

Márkus Emilia urnőnek,

a budapesti Nemzeti Színház kiváló művésznőjének utolsó felléptével:

Halálos csönd.

Dráma.

TAVIRATOR.

Goluchovszky Budapesten.

Bécs, márcz. 9. (Saját tud. távirata.) A közös külügyminiszter holnap Budapestre utazik. Ez utazásnak állítólag politikai okai vannak s összefüggésben áll a balkáni mozgalmakkal. Előre láthatóan több napi tanácskozást fog tartani a magyar kormányval.

Párbaj Zichy és Vészi közt.

Budapest, márcz. 9. (Saját tud. táv.)
Vészi József orsz. képviselő, a »Budapesti Napló« szerkesztője Zichy Jenő grófot Gajáry Ödön és Szempler József képviselőkkel provokáltatta. A párbajra Zichy Jenő képviselőházi célzásai adtak okot.

Bírák az igazságügyminiszternél.

Budapest, márcz. 9. (Saj. tud. táv.)
A bírák tegnapi országos értekezletükön elhatározták, hogy egy 15 tagú küldöttséggel tolmácsolatják sérelmeiket Plósz igazságügyminiszter előtt. Ma járt ez a küldöttség az igazságügyminiszternél kérelmüket Sipl Károly törvényszéki elnök tolmácsolta. Az igazságügyminiszter megígérte, hogy amennyiben lehetséges, teljesíteni fogja.

Küldöttség a katonai javaslatok ellen.

Budapest, márcz. 9. (Saj. tud. távir.)
Ma érkezett Budapestre Orosháza tiltakozó küldöttsége, hogy átnyujtsa Orosháza feliratát melyben, a katonai javaslatok ellen tiltakoznak. A küldöttség zászlók alatt vonult a keleti pályaudvarról az országházba, a küldöttség szónoka Veres József nyújtotta át a feliratot Apponyi Albert grófnak, a ki pár szóban válaszolt a küldöttségnek.

A keleti reformakció.

Sztambul, márczius 9. A ma Drinápolyba és Serresbe küldött tizezer fegyver csupán a fegyverraktárak kiegészítésére van szánva. Azt a hírt, mely szerint az angol nagykövet a Jildiz-palotában lépéseket tett a reformoknak a kisázsiai vilajetekre való kiterjesztése iránt, angol részről megzafolják. Ormanian örmény gregoriánus patriarka az utóbbi időben ismételt felhívta a Jildiz figyelmét a kisázsiai vilajetek viszonyaira. Tegnapelőtt közölték vele, hogy a porta táviratilag azt a rendeletet küldte oda, hogy az összes lakossággal egyformán bánjanak.

A szerb királyság jubileuma.

Belgrád, márczius 8. A tegnapi disztribúción Sándor király a Szerbiában képviselt uralkodók egészségére üritette poharát. A szerbek — ugymond a király — a kik ma ünneplik a királyság proklamálásának 21-ik évfordulóját, boldogok, hogy ez idő alatt a béke és a rend elemei lehettek a Balkán-félszigeten és azok akarnak maradni továbbra is, a miben azt hiszik, hogy számíthatnak Európa uralkodóinak támogatására. Szedhi basa török követ a diplomáciai kar nevében a királyi párt élte.

A spanyol választások.

Madrid, márcz. 9. A megyetanácsai választásokon sok incidens történt, Madridban két választóbizottság elnökeit letartóztatták, ketten elmenekültek. Egyikük revolvérrel fenyegette meg a szavazatszedőket. Barcelonában, ahol hat republikánust és két katalinistát választottak meg, szintén voltak rendezetlenségek. (M. T. I.)

S o m a l i.

London, márcz. 9. Swayne ezredes azt táviratozza Bohotleből 6-iki kelettel, hogy 3-án egy kis csapatot küldött ki a Damot-források elfoglalására. A csapat másnap érkezett oda és a mollának egy kis lovasscsapatát találta ott, amely gyorsan visszavonult dél felé. Az expedíció lovassága hat mértföldnyire üldözte molla lovasait, hármát megölt közülök és összes tevéiket elvette. (M. T. I.)

REGÉNY-CSARNOK.

Tüzzel-vassal.

Irtá: Sienkiewicz Henrik. 213

A romlás és a visszavonás idejében, amikor mindenki csak magára gondol, ő nem is törődik a saját ügyével. Már régen kaphatott volna szabadságot a hercegtől, hogy felkeresse a hercezkisasszonyt, ő azonban egy percze sem hagyta el a közszolgálatot és vérző szívvel szakadatlanul harcol, amióta ez a borzasztó czapás érte szeretett hazánkat.

— Szó, ami szó! Római jellemű ember! — szólt Sagloba.

— Példát vehetünk róla.

— Különösen te, Longinus, aki a háboruban nem is haza javát, hanem a három fejet keresed.

— Az Isten látja az én szívemet, — szólt Longinus és a szemét az égre szegezte.

— Skrzetuskit az Isten már megjutalmazta a Bohun halálával, — szólt Sagloba — és azal, hogy a köztársaságnak egy időre békét adott. Most eljött az ideje, hogy hozzálasson az elveszett boldogsága fő támasztásához.

— Ti vele mentek? — kérde a lithván lovag.

— Természetesen. Hát te?

— Szívesen tenném, de mi történnék a levelekkel? A walecki starosta a királynak is küld levelet, egy másikat a hercegnek, harmadikat Skrzetuskitól szintén a herceghez. Szabadságot kér a derék lovag.

— Mi már meg is hoztuk néki.

— Mégis csak át kell adnom a leveleket.

— Neked el kell menned Krakóba, föltlenül. Különben nyíltan megmondom, hogy a hercezkisasszony keresése közben nagy hasznát vehető az öklödnek. Másra azonban nem használhatnánk. Nekünk áruházban is kell majd járnunk; legjobb lesz, ha kozáknak öltözünk és parasztnak adjuk ki magunkat, — a te alakod azonban nagyon szembeötöl és mindenki rögtön azt kérdezné, hogy hát ez miféle pózna? Azonfelül meg te nem is nagyon érted a beszédjüket. Nem, nem. Lovagolj Krakóba, mi majd csak megleszünk nélküled is.

— Én is azt hiszem! — szólt Wolodyjowski.

— Ebben megállapodtunk tehát, felelt Longinus. Az irgalmas Isten áldjon és óvjon titeket. Nem tudjátok, hogy hova rejtette a hercegnőt?

— Bohun nem akarta elárulni. Csak azt tudjuk, amit akkor hallottam meg, amikor Bohun a disznóólba zárattott, de az ugyan kevés.

— Hogyan akarjátok hát megtalálni?

— Az az én dolgom, az az én dolgom! — szólt Sagloba. Nehezebb dolog is sikerült már nekem. A fődolog most, hogy mielőbb eljussunk Skrzetuskihoz.

— Kérdőzködjétek utána Samoscban! Weyher biztosan tudja, hogy hol van; levelezt vele és Skrzetuski hozzáküldi a foglyokat. Isten veletek!

— Isten veled! — szólt Sagloba. Ha Krakóba a herceghez mégy, üdvözöld nevünkben Charlampt.

— Ki az?

A legszebb lithván lovag, aki az udvar összes hölgyeinek a fjét elforgatja. Longinus összerzzen.

— Ez ugy-e csak tréfa?

— Isten veled! A sör itt Konskowlóban gyalázatos, szólt Sagloba és intett Wolodyjovskinak.

XV.

Longinus tehát elutazott Krakóba nagy aggodalommal a szívében, Sagloba pedig Wolodyjovskival Samoscba ment, ahol azonban csak egy napig maradtak. A parancsnok, a walecki starosta, elmondta, hogy ő már régóta nem kapott hírt Skrzetuskiról és azt hiszi, hogy a vezérlete alatt levő ezredekkel bizonyára Sbarasba ment, hogy a felkelők garázdálkodásait elfojtsa.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde.

Budapest, márcz. 9.	
Osztrák hitel	697.—
Magyar hitel	701.—
Allamvasut	—
Rimamurányi	509.50
Magyar jelzálog	472.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

Budapest, márcz. 9.	
Buza októberre	8.01
Buza áprilisra	8.95
Tengeri	5.16
Rozs okt.	6.53
Zab ápr.	—
Káposzta, repce, aug.	6.96

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. márcz. 9-én.	
Magyar aranyjárdék 4%	121.10
Magyar koronajárdék	93.25
Magyar vasuti köl sön aranyban 4/8%	—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	99.25
Italmérségi jog megváltási kötvény	—
Horváth szlavonföldterhermentési kötvény	99.50
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	201.—
Tiszszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	159.50
Osztrák járdék papirban	100.35
Osztrák járdék papirban	100.85
Osztrák járdék aranyban	121.—
Osztrák korona járdék	101.—
Osztrák államsorsjegyek	154.50
Osztrák magyar bank részvény	15.80
Magyar hitelbankrészvény	742.—
Osztrák hitelintézet részvény	691.75
Párisi vista	95.52
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.10
Németbirodalmi márka	117.12
Londoni vista	240.21
20 márkás arany	28.43

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

SZOBEL ADOLF

női ruha és confection készitési
műterem
Nagyváradon, Fő-utca. (Bartsch-ház).

Ajánlja szakmájába vágó mindenféle
ruhák divatos elkészitését, ugymint:
utcai és estői toillettek, angol és francia szabásu ruhákat, kosztümöket. Sport-ruhák mindennemű fazonban,

Vidéki megrendelőktől ruhaderék beküldése kívántatik mérték helyett. 148

A
Polgári Takaré- és segélyszövetkezet
 folyó év elején nyitotta meg

8-ik évtársulatát,

melybe résztvenni óhajtok

6 hó végéig mulasztási illeték nélkül vétetnek fel.

Befizetés hetenként 3-szor, u. m.:

Vasárnap d. e. 9—11 óráig

Szerdán d. u. 3—5 >

Pénteken d. u. 3—5 >

teljesíthetők.

Jelentkezők mindennap felvétetnek a szövetkezet üzlethelyiségében (Kossuth Lajos-u. 4. sz.) 179

Hirdetmény.

A Nagyváradi takarékpénztár, Bihar-megyei kereskedelmi-, ipar- és terményhitelbank, Bihar-megyei takarékpénztár és Gazdasági és iparbank bejegyzett nagyváradi cégek ezennel közhírré teszik, hogy f. é. február hó 15. napjától kezdődőleg a betéti kamatlábat a következőleg állapították meg:

Az intézetek fizetnek:

1. Egy zárlattól a másik zárlatig heverő tőkék után 4 % -ot. 2. A zárlatközi időben legalább 4 hóig heverő tőkék után 3 1/2 % -ot. 3. a zárlatközi időben nem teljes 4 hóig heverő tőkék után 3 % -ot. 4. Olyan tőkék után, melyek az intézetnél legalább 4 hóig hevernek, de betéti idejük a zárlat által megszakított olyképpen, hogy a zárlat időpontjáig még 4 hó el nem telt:

a zárlat előtti időre 3 % -ot

a zárlat utáni időre 3 1/2 % -ot

A zárlat minden év június hó 30-án és december hó 31-én eszközöltetik és a kamatok a fenti kamatláb szerint tőkésítetnek.

A 10 % os jövedelmi adót a betevő megterhelése nélkül az intézetek fizetik.

Az intézeteknél elhelyezett régi betétekre nézve a most megállapított kamatláb f. é. április hó 1-ső napjától kezdődőleg lép érvénybe.

Nagyvárad 1903 február hó 14 én.

Nagyváradl takarékpénztár r. t.

Biharm. keresk., ipar- és terményhitelbank r. t.

Biharmegyei takarékpénztár r. t.

Gazdasági és Iparbank r. t.

15 B.

Kiadó lakás.

A Kossuth-utcai Mezey-házban a II-ik emeleten egy **6 szobás utcai lakás** f. évi május 1-től kiadó.

Bővebbet a házmesternél.

180.

Nagyságos asszonyom!

Van szerencsém értesíteni, miszerint az utaztatás törvényes beszüntetése következtében »női divat-szövet és seiyem-különlegességek áruházaim« összes czikkeiből **Nagyváradon, Strohmayr Pál vászon- és fehérnemű czégnél** (Szent László-tér 1. sz. Telefon 166.) **bizományi raktárt létesíték**, hol már a legközelebbi **tavaszi és nyári ujdonságok** beszerezhetők, esetleg megrendelhetők.

Vidéki megrendeléseket, valamint minták szétküldését is Strohmayr Pál ur eszközli, miért is kérem becses szükségletei iránt hozzá fordulni sziveskedjék.

Kiváló tisztelettel

SZÉNÁSY GYULA
 BUDAPEST, Kristóf-tér.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáca-utca 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
 vonalzatok,
 gazdasági nyomtatványok,
 egyházi, községi
 és egyéb
 hivatalos nyomtatványok,
 körlevelek,
 levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
 mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek, számlák, falragaszok,

báli meghívók,
 tánczrendek, étlapok,
 naptárak,
 palaczkfeliratok,
 névjegyek,
 gyászlapok
 stb. a nyomdai szakba
 vágó nyomtatványok
 készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban.